

Republika Srbija
TUŽILAŠTVO ZA RATNE ZLOČINE
A.br. 208/2020
31. decembar 2020. godine
Beograd
NT

**Izveštaj o aktivnostima Tužilaštva za ratne zločine
o postupanju po krivičnim optužbama u skladu sa aktivnostima iz revidiranog
Akcionog plana za Poglavlje 23**

Tačkama 1.4.1.9 i 1.4.3.5. revidiranog Akcionog plana za Poglavlje 23 predviđena je aktivnost Tužilaštva za ratne zločine koja glasi „Objavljivanje izveštaja Tužilaštva za ratne zločine u skladu sa unapred utvrđenom metodologijom izveštavanja, koji su dostupni javnosti, a koji sadrže šta je učinjeno u pogledu svih krivičnih optužbi od 2005. godine, kako bi se ispitalo i predstavilo da li su sve optužbe za ratne zločine adekvatno istražene“.

U izveštaju koji je Tužilaštvo za ratne zločine javno objavilo dana 31.12.2018. godine dat je prikaz aktivnosti u vezi sa krivičnim optužbama za period od 2005. godine zaključno sa decembrom 2018. godine. Stoga se u ovom izveštaju neće ponavljati ranije izneti podaci, već će isti biti dopunjen ažuriranim podacima za 2019. godinu i 2020. godinu o novim istragama, novim optužnicama podignutim tokom 2019. i 2020. godine i podacima o postupanju nadležnih sudova po optužbama u predmetima okončanim nakon decembra meseca 2018. godine, kada je sačinjen prethodni izveštaj.

Tužilačka strategija za istragu i gonjenje ratnih zločina (2018-2023) je jedan od strateških dokumenata koji Tužilaštvo za ratne zločine primenjuje u svom radu i ona propisuje da će Tužilaštvo transparentnošću rada i saradnjom sa medijima, nastojati da doprinese praksi redovnog, objektivnog i nepristrasnog izveštavanja u oblasti suđenja za ratne zločine. Nadzor nad sprovođenjem Tužilačke strategije vrši tužilac za ratne zločine i kolegijum tužilaštva i u vezi sa tim Tužilaštvo je sačinilo izveštaj o sprovođenju ove strategije koji obuhvata period od otpočinjanja implementacije, a zaključno sa 30.12.2020. godine, u kome je dat sažet pregled aktivnosti prema opštem planu datom u pomenutoj strategiji, a koji se odnosi na: povećanje efikasnosti rada, kontinuirano stručno usavršavanje službenika i zamenika tužioca za ratne zločine, primenu novih tehnologija i metoda rada, afirmisanje instituta sporazuma o priznanju krivičnog dela, obezbeđenje pune poverljivosti procesa istrage, finansijske istrage i oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim delom, zaštitu i podršku svedocima i žrtvama krivičnih dela, saradnju sa

Međunarodnim rezidualnim mehanizmom za krivične tribunale, međunarodnu i međuinstitucionalnu saradnju i transparentnost rada Tužilaštva za ratne zločine.

Odredba člana 2. stav 1. tačka 10. Zakonika o krivičnom postupku propisuje da je „optužba“ optužnica, optužni predlog, privatna tužba i predlog za izricanje mere bezbednosti, odnosno izraz koji služi kao opšti naziv za akt tužioca u kome su navedena obeležja krivičnog dela ili protivpravnog dela određenog u zakonu kao krivično delo. Krivična prijava shodno odredbama ZKP nije akt u isključivoj nadležnosti tužioca, imajući u vidu da su na njeno podnošenje nadležni i drugi državni organi, pravna i fizička lica, u cilju prijavljivanja krivičnih dela za koja se goni po službenoj dužnosti, o kojima su obavještena ili za njih saznala na drugi način, pod uslovima predviđenim zakonom ili drugim propisom.

U ovom delu izveštaja biće dat statistički pregled koji obuhvata statističke podatke u pogledu naredbi o sprovođenju istrage i optužnica, kako u krivičnim postupcima inicijalno pokrenutim od strane ovog tužilaštva, tako i u onim predmetima koji su Tužilaštvu za ratne zločine ustupljeni od strane regionalnih tužilaštava radi preuzimanja krivičnog gonjenja. Detaljniji prikaz biće dat u odnosu na postupanje nadležnih organa nakon podizanja optužnica od strane ovog tužilaštva.

Istražni postupci

Tužilaštvo trenutno sprovodi istrage protiv 53 lica. Istrage koje su pokrenute tokom 2018. godine, a koje su bile u toku na dan 30.12.2018. godine, u međuvremenu su rešene na sledeći način: u odnosu na 2 lica podignute su optužnice, u odnosu na 2 lica istraga je obustavljena.

Postupak je u prekidu u 30 istražnih predmeta prema 134 lica, najvećim delom usled nedostupnosti okrivljenih.

U toku 2019. godine Tužilaštvo za ratne zločine je između ostalog, postupalo u predmetima u kojima je naredbama o sprovođenju istrage obuhvaćeno 56 lica, a samo u toku 2019. godine evidentiralo je 5 novih naredbi o sprovođenju istrage. Tokom te godine, protiv 4 lica istraga je rešena obustavom, dok je naredba o završetku istrage je evidentirana u odnosu na 4 lica i u odnosu na ta lica tokom 2019. godine podignute su optužnice za krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ.

U toku 2019. godine Tužilaštvo za ratne zločine je donelo naredbe za sprovođenje istrage u odnosu na 2 nn izvršioca.

U toku 2020. godine Tužilaštvo za ratne zločine je između ostalog, postupalo u predmetima u kojima su naredbe o sprovođenju istrage donete u prethodnom periodu obuhvatale 53 lica, dok su u toku 2020. godine nove naredbe o sprovođenju istrage evidentirane u odnosu na 8 lica.

U toku 2020. godine Tužilaštvo za ratne zločine je donelo naredbe o sprovođenju istrage u odnosu na 3 nn učinioca.

U trenutku sačinjavanja ovog izveštaja na dan 31.12.2020. godine, u fazi preuzimanja predmeta od regionalnih tužilaštava nalaze se još 3 krivična postupka koji se vode protiv 4 lica, imajući u vidu da uz optužnice koje su ovom tužilaštvu prosleđene od strane regionalnih tužilaštava, nije dostavljen i kompletni dokazni materijal, dok se u jednom predmetu čeka donošenje odluke Rezidualnog mehanizma po zahtevu za izmenu zaštitnih mera.

Pregled postupaka po optužnicama podnetim pre 31.12.2018. godine

a) Postupci koji su pravnosnažno okončani

U postupku koji se vodio po optužnici **Ktrz.7/08 podignutoj dana 30.04.2010. godine**, zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. stav 1 KZ SRJ, u vezi člana 22. KZ SRJ (predmet „Skočić“) postupak je u odnosu na B.S. obustavljen, a prvostepena osuđujuća presuda koja je doneta u odnosu na okrivljene B.D., S.Z., G.T., A.Z., Đ.Z., Đ.D. i Ž.Đ ukinuta je od strane Apelacionog suda u Beogradu i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak i odluku. U ponovljenom postupku odlukom Višeg suda u Beogradu, Odeljenja za ratne zločine od 16.06.2015. godine okrivljeni B.D., G.T., Š.Đ., A.Z., Đ.Z. i Đ.D. oslobođeni su od optužbe da su izvršili krivično delo koje je predmet optuženja, jer je sud našao da za to nema dokaza, a prethodno je postupak u odnosu na okr. S.Z. obustavljen. Apelacioni sud u Beogradu kao drugostepeni je u postupku po žalbi dana 28.03.2019. godine prvostepenu presudu preinačio i T.G., Z.A. i Z.Đ. osudio na kazne zatvora u rasponu od šest do deset godina, dok je prvostepena presuda u odnosu na D.B., Đ.Š. i D.Đ. potvrđena. U trećem stepenu, Apelacioni sud u Beogradu je preinačio drugostepenu presudu tako što je T.G. osudio na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina, Z.A. na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina i Z.Đ. na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina, dok je u preostalom delu drugostepenu presudu potvrdio. Predmet ove optužnice činilo je više različitih događaja u mestima Skočić, Hamzići, Malešić i drugim, na teritoriji Bosne i Hercegovine, u periodu od jula do oktobra 1992. godine, a preduzete radnje su obuhvatale rušenje džamije, odnosno uništenje imovine većih razmera, oduzimanje ličnih predmeta, stvari i ličnog zlatnog nakita, radnje silovanja i nanošenja povreda telesnog integriteta, kao i radnje lišenja života, a obuhvatale su veći broj žrtava.

U postupku koji se vodio po optužnici **Kto.br. 7/13 podignutoj dana 04.11.2013. godine** (predmet „Trnje“) dana 01. aprila 2019. godine doneta je prvostepena presuda kojom je okrivljeni G.P. oslobođen od optužbe da je izvršio krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ, dok je okrivljeni R.K. osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina. Navedena presuda je potvrđena presudom Apelacionog suda u Beogradu dana 12.12.2019. godine. Odlukom Vrhovnog kasacionog suda od 23. juna 2020.

godine odbijeni su kao neosnovani zahtevi za zaštitu zakonitosti podneti od strane branilaca osuđenog R.K. protiv prvostepene i drugostepene odluke u odnosu na povrede zakona iz člana 438. stav 1. tačka 9. i člana 439. tačka 1 ZKP, dok su u odnosu na preostale povrede zakona zahtevi odbačeni kao nedozvoljeni. Predmet optužbe su događaji u selu Trnje, opština Suva Reka, na teritoriji AP KiM, u martu 1999. godine i obuhvataju radnje lišenja života većeg broja lica i nanošenje teških telesnih povreda u odnosu na 2 lica.

Krivični postupak koji se vodio po optužnici **Kto.br. 3/16 od 05.04.2016. godine** protiv okrivljenog D.M. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. stav 1. KZ SRJ u vezi član 22. KZ SRJ (predmet „Ključ Šljivari“) pravnosnažno je okončan donošenjem odluke Apelacionog suda u Beogradu dana 08.04.2019. godine kojom je preinačena prvostepena presuda u pogledu odluke o kazni, tako što je okrivljeni osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina. Odlukom Vrhovnog kasacionog suda od 17.10.2019. godine odbijen je kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog, podnet protiv napred navedenih pravnosnažnih presuda. Okrivljeni je oglašen krivim da je, zajedno sa još dva lica, oštećenog uz pretnju oružjem izveo iz kuće i doveo ga do mesta koje se nalazi neposredno uz reku Sanicu, gde je oštećeni i lišen života, a njegovo telo potom bačeno u reku.

U postupku koji se vodio po optužnici **Kto.br. 4/16 od 14.04.2016. godine** protiv okrivljenog D.M. prvostepena presuda doneta je dana 23. septembra 2019. godine, a okrivljeni je zbog izvršenja krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 u vezi čl. 22 KZ SRJ osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina (predmet „Bratunac“). Navedena presuda potvrđena je presudom Apelacionog suda u Beogradu dana 17.09.2020. godine. Optuženi je oglašen krivim da je kao pripadnik Vojske Republike Srpske, kršeći pravila međunarodnog prava, dana 09.05.1992. godine u mestu Repovac, opština Bratunac, vršio ubistva, a potom istog dana u mestu Glogova preduzimaio radnje protivzakonitog zatvaranja i silovanja civila bošnjačke nacionalnosti.

Krivični postupci po optužnicama **Kto.br. 6/16 od 26.05.2016. godine** i **Kto.br. 7/16 od 26.05.2016. godine** (predmet „Ključ“) protiv okrivljenih D.B. i M.P. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 KZ SRJ u vezi člana 22 KZ SRJ, spojeni su odlukom suda. Prvostepeni sud je optužene oslobodio od optužbe, a drugostepeni sud je dana 29.05.2019. godine uvažio žalbu Tužilaštva za ratne zločine i preinačio prvostepenu presudu tako što je oba okrivljena oglasio krivim i osudio ih na kazne zatvora u trajanju od po 12 godina, jer su dana 10.10.1992. godine, u svojstvu vojnih policajaca 6. sanske brigade Vojske Republike Srpske, kao saizvršiooci, lišili života pet civila Bošnjaka u mestu Kamičak, opština Ključ. Apelacioni sud u Beogradu je u ovoj krivično-pravnoj stvari postupao i u trećem stepenu. Dana 29.10.2019. godine taj sud je odbio kao neosnovane žalbe okrivljenih i njihovih branilaca, te potvrdio drugostepenu osuđujuću presudu.

Postupak po optužnici **Kto.br. 5/16 od 26.05.2016. godine** protiv okrivljene R.T., zbog krivičnog dela ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz čl. 144 st.1 u vezi čl. 22 KZ SRJ, pravnosnažno je okončan (predmet „Radić, Bosanska Krupa“). U prvostepenom postupku R.T. je osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina, a Apelacioni sud u Beogradu preinačio je prvostepenu presudu u pogledu odluke o kazni dana 27.05.2019. godine i

osudio je na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine. Okrivljena je oglašena krivom što je, kao pripadnica „Ženske jedinice Bosanski Petrovac“ pri Petrovačkoj brigadi VRS, sredinom jula 1992. godine, na području mesta Radić, opština Bosanska Krupa, zajedno sa još tri lica, učestvovala u radnjama mučenja, nečovečnog postupanja, nanošenja velikih patnji i povreda telesnog integriteta prema oštećenoj, pripadnici Ključko-Sanske čete, koja je prethodno ranjena i zarobljena, da bi na kraju oštećena bila lišena života od strane jednog od saizvršilaca R.T.

U krivičnom postupku vođenom po optužnici **Kto.br. 4/18 od 12.09.2018. godine** protiv okrivljenog N.V.L. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ dana 19.09.2018. godine doneta je prvostepena presuda kojom je okrivljeni osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina, a dana 31.01.2020. godine doneta je presuda Apelacionog suda u Beogradu kojom je potvrđena prvostepena presuda (predmet „Brčko“). Okrivljeni je oglašen krivim da je za vreme unutrašnjeg oružanog sukoba na teritoriji BiH, koji se vodio u periodu od 1992. do 1995. godine, između oružanih formacija na strani srpskog, bošnjačkog i hrvatskog naroda, kao pripadnik srpske oružane strane u sukobu, jedinice tzv. Crvene beretke, sastavljene od lokalnog stanovništva sa područja Brčkog, kršeći pravila međunarodnog prava, na način bliže opisan u izreci presude dana 20. juna 1992. godine, nakon što je došao u kuću oštećene, od nje oduzeo novac i zlato koje ima i uz pretnju oružane prisile izvršio obljubu nad njom, a oštećena je tom prilikom pretrpela teške duševne bolove, što je za posledicu dovelo do posttraumatskog stresnog poremećaja hroničnog tok (PTSP) i dugogodišnjeg lečenja.

b) Postupci koji su u toku pred nadležnim sudom

U krivičnom postupku koji se vodio po optužnici **Ktrz. 7/07 podignutoj dana 28.11.2007. godine** protiv 14 optuženih lica, zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ u vezi čl. 22 KZ SRJ (predmet „Lovas“) prvostepenom presudom od 26.06.2012. godine sva okrivljena lica osuđena su na kazne zatvora. Rešenjem Apelacionog suda u Beogradu od 09.12.2013. godine prvostepena presuda je u celosti ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje. Optužnica je u više navrata precizirana, a poslednji put je izmenjena dana 28.03.2017. godine. Postupak je obustavljen u odnosu na okrivljene A.I., D.,B., Lj.B., M.R., P.S. usled njihove smrti, a u odnosu na okr. M.D. postupak je razdvojen dana 14.06.2018. godine iz razloga celishodnosti. Presudom Višeg suda u Beogradu, Odeljenja za ratne zločine od 20. juna 2019. godine okr. M.D. osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina, D.P. na kaznu zatvora u trajanju 5 godina, okr. R.V. na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina, okr. Ž.K. na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina, okr. R.J. na kaznu zatvora u trajanju od 4 godine, okr. J.D. na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina, S.S. na kaznu zatvora u trajanju od 7 godina i Z.K. na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina. Predmet su događaji u mestu Lovas u Republici Hrvatskoj tokom oktobra 1991. godine u kojima je veći broj lica hrvatske nacionalnosti lišen života i u kojima su, takođe prema većem broju lica hrvatske nacionalnosti, preduzimate radnje zastrašivanja, nečovečnog postupanja i telesnog povređivanja. Postupak je u toku pred drugostepenim sudom.

U krivičnom postupku koji se vodi po optužnici **Kto.br.3/18 podignutoj dana 13.07.2018. godine** (predmet „Doboj“) protiv okrivljenog N.S. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz čl. 144 KZ SRJ prvostepeni postupak okončan je dana 15.10.2020. godine donošenjem presude kojom je okrivljeni osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina. Radi se o događaju sa početka maja 1992. godine u mestu Kožuhe, opština Doboj, BiH, u kome je okrivljeni, kao pripadnik dobrovoljačke jedinice pri srpskim oružanim formacijama, lišio života jedno lice, ratnog zarobljenika Hrvatskog vijeća odbrane.

Postupak po optužnici **Ktrz. br. 4/10 od 10.09.2010. godine** u predmetu „Čuška“ vodi se protiv 8 lica zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ. Prvostepenom presudom donetom dana 11.02.2014. godine okrivljeni T.M., D.B., M.N. osuđeni su na kazne zatvora u trajanju od po 20 godina, okrivljeni R.M. je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, okr. A.S. je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina, okr. S.P. je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina, okr. S.M. na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina, okr. S.K. i B.B. na kaznu zatvora u trajanju od po 2 godine, dok su okr. B.R. i K.V. oslobođeni od optužbe da su izvršili krivično delo koje je predmet optužbe. Navedena presuda je ukinuta rešenjem Apelacionog suda u Beogradu dana 26.02.2015. godine i predmet vraćen na ponovno postupanje. Postupak se trenutno nalazi se u fazi glavnog pretresa. Optužnicom je bilo obuhvaćeno lice koje je imalo funkciju kapetana Vojske Jugoslavije, a u vreme izvršenja krivičnog dela se nalazio na funkciji komandanta 177 Vojnoteritorijalnog odseka Peć.

U predmetu „Bosanski Petrovac – Gaj“ krivični postupak po optužnici **Kto.br. 7/14 od 10.10.2014. godine** se vodi protiv okr. M.D. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ. Prvostepena presuda je doneta dana 24.04.2019. godine, a okrivljeni je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 4 godine. Rešenjem Apelacionog suda u Beogradu dana 25.11.2019. godine presuda je ukinuta po žalbama Tužilaštva za ratne zločine i branioca okrivljenog, zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka i iz drugih zakonskih razloga i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak i odluku. U ponovljenom postupku, Viši sud u Beogradu, Odeljenje za ratne zločine je dana 01.07.2020. godine okrivljenog osudio na 4 godine zatvora, za preduzete radnje lišenja života 2 lica i u odnosu na pokušaj lišenja života jednog lica, a oslobodio ga u odnosu na preostale radnje izvršenja. Predmetnom optužnicom stavlja mu se na teret da je u drugoj polovini meseca septembra 1992. godine, u Bosanskom Petrovcu, kao pripadnik Vojske Republike Srpske, lišio života tri civila i pokušao lišiti života još tri civila bošnjačke narodnosti. Postupak je u toku pred drugostepenim sudom.

Krivični postupak u predmetu „Srebrenica-Kravice“ protiv okrivljenih N.M., A.G., J.P., B.M., D.A., B.M., P.D. i V.V., zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz član 142. stav 1. KZ SRJ u vezi člana 22 KZ SRJ, vodi se po optužnici Kto.br. 2/15 od 21.01.2016. godine i nalazi u fazi glavnog pretresa pred prvostepenim sudom.

Okrivljenima se stavlja na teret da su za vreme unutrašnjeg (nemeđunarodnog) oružanog sukoba na teritoriji Bosne i Hercegovine koji se vodio u periodu od aprila 1992. do decembra 1995. godine između Vojske Republike Srpske i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske s jedne, i Armije Bosne i Hercegovine (dalje Armije BiH) i

Ministarstva unutrašnjih poslova BiH s druge strane, kršeći pravila međunarodnog prava, dana 14. jula 1995.godine, unutar, ispred i u neposrednoj okolini hangara zemljoradničke zadruge u selu Kravica (dalje Hangar Kravica), opština Bratunac, Bosna i Hercegovina, u svojstvu i na način bliže opisan u dispozitivu optužnice, prema civilnom stanovništvu i licima koja ne uzimaju direktno učešće u neprijateljstvima, muškarcima bosanskim Muslimanima, vršili ubistva i to kao masovne likvidacije. Prvookrivljeni N.M. je u vreme izvršenja dela imao svojstvo komandira drugog voda 1. čete Centra za obuku Jahorina Specijalne brigade policije MUP Republike Srpske.

U predmetu „Sanski most – Lušci Palanka“ protiv okrivljenog J.M. krivični postupak se vodi po optužnici **Kto.br. 1/17 od 03.04.2017. godine** zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz član 142. stav 1. KZ SRJ, u vezi člana 22. KZ SRJ. Postupak je i dalje u toku, u fazi glavnog pretresa. Okrivljenom se stavlja na teret da je u svojstvu rezervnog policajca MUP-a, Srpske Republike BiH, tokom juna i jula 1992. godine zajedno sa drugim licima, prinudno odvodio civilno stanovništvo nesrpske nacionalnosti iz njihovih kuća, iz naselja Modra, Skucani Vakuf, Naprelje, Lukavice i drugih okolnih sela sa šireg područja Sanskog Mosta i iste protivzakonito zatvarao u prostorije Spomen-muzeja u Lušci Palanci, nakon čega je zatvorene civile telesno povređivao u cilju iznuđivanja informacija o posedovanju oružja i drugih informacija, preduzimajući prema njima različite uvredljive i ponižavajuće postupke u nameri nanošenja velikih patnji i povreda telesnog integriteta i zdravlja, usled čega je jedno lice preminulo.

U krivičnom postupku koji se vodi po optužnici **Kto. br. 4/17 od 26.12.2017. godine** protiv okrivljenih J.P. i Z.N., zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ od čega Z.N. u pomaganju, u vezi člana 24 KZ SRJ („Bosanska Krupa 2“) doneta je prvostepena presuda dana 15.11.2019. godine, pa je J.P. osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, a Z.N. na kaznu zatvora u trajanju od 7 godina. U žalbenom postupku, drugostepeni sud je dana 22.09.2020. godine ukinuo navedenu presudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovni postupak i odluku. Postupak se nalazi u fazi glavnog pretresa pred prvostepenim sudom. Okrivljenima se stavlja na teret da su inkriminisane radnje preduzeli za vreme oružanog sukoba na teritoriji Bosne i Hercegovine, koji se vodio između oružanih formacija na strani srpskog, bošnjačkog i hrvatskog naroda u periodu od 1992. do 1995. godine, da su kao pripadnici Vojske Republike Srpske, kršeći pravila međunarodnog prava, u prvoj polovini avgusta 1992. godine u prostorijama osnovne škole na teritoriji Opština Bosanska Krupa, u kojoj su držani zatvoreni civili bošnjačke nacionalnosti, učestvovali u lišenju života 11 lica. U odnosu na okr. N.Z. postoji opravdana sumnja da, iako je u svojstvu stražara bio dužan da zaštiti zatvorene civile i onemogućiti ulazak u zatvorske prostorije nepozvanim licima, to nije učinio, već da je okrivljenom J.P. svesno omogućio i pomogao da uđe u prostorije zatvora, dok u odnosu na okr. J.P. postoji opravdana sumnja da je tom prilikom lišio života 11 lica. Tela ubijenih civila su u večernjim časovima istog dana odvežena iz prostorija škole, a pronađena su i ekshumirana tokom 2006. godine iz prirodne jame „Zvečarka“ na području Lušci Palanke.

Krivični postupak po optužnici **Kto.br. 1/18 od 21.12.2018. godine** protiv okr. B.S. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. st.1 KZ SRJ (predmet

„Bogdanovci“), nepravosnažno je okončan dana 08. decembra 2020. godine donošenjem prvostepene presude kojom je okrivljeni oglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina. Radi se o događaju od 11.11.1991. godine kada je u mestu Bogdanovci, kod Vukovara, Republika Hrvatska, tada u sastavu SFRJ, optuženi kao pripadnik Vojne policije Druge proleterske gardijske mehanizovane brigade JNA, bez ikakvog razloga, bez ičije naredbe ili odobrenja, u blizini zgrade Mesne zajednice, pucnjima iz vatrenog oružja lišio života 9 civila, meštana nesrpske nacionalnosti usmrivši ih na licu mesta.

U krivičnom postupku koji se vodi po optužnici **Kto.br. 2/18 podignutoj dana 01.02.2018. godine**, protiv okrivljenog Ž.B. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 u vezi čl. 22 KZ SRJ („naselje Rejzovići“) dana 24.09.2019. godine doneta je prvostepena presuda kojom je okrivljeni osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 2 godine. Navedena presuda ukinuta je odlukom drugostepenog suda dana 03. marta 2020. godine, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak i odluku. Optužnica se odnosi na događaje od 21.11.1992. godine u naselju Rejzović, opština Ključ, u kojima su, prema više oštećenih lica, preduzete radnje nanošenja telesnih povreda, oduzimanja imovine i lišenja života. Postupak je ponovo u fazi glavnog pretresa.

U predmetu „Štrpci“ koji se vodi po optužnici **Kto.br.1/15 podignutoj dana 10.05.2018. godine** protiv G.L., D.V., Lj.V., D.Đ. i J.L., zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ, u vezi čl. 22 KZ SRJ, postupak se nalazi se u fazi glavnog pretresa pred prvostepenim sudom. Predmet postupka su događaji u mestima Štrpci, Prelovo i Mušići u kojima je 20 lica različitih nacionalnosti, nakon otmice na železničkoj stanici u Štrpcima dana 27.02.1993. godine iz voza na relaciji Beograd-Bar, odvedeno u školu u Prelovu gde je prema njima nečovečno postupano i gde su mučeni, nakon čega su kamionom preveženi do napuštene kuće u selu Mušić, ispred i oko koje su oštećeni potom lišeni života.

Optužnica **Kto.br. 5/18 od 14.09.2018. godine**, protiv okr. B.B., zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ, odbačena je rešenjem nadležnog suda dana 05.02.2019. godine usled procesne nesposobnosti okrivljenog.

Krivični postupak po optužnici **Kto.br. 6/18 podignutoj dana 22.10.2018. godine**, protiv okrivljenog J.N., zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ (predmet „selo Suha“), nalazi se u fazi glavnog pretresa pred prvostepenim sudom. Okrivljenom se stavlja na teret da je za vreme oružanog sukoba u tadašnjoj Republici BiH, vođenog između pripadnika oružanih snaga srpske, hrvatske i bošnjačke nacionalnosti, u periodu od 1992. do 1995. godine, kao komandir čete Moštanice TO Bratunac, kršeći pravila međunarodnog prava, zajedno sa grupom naoružanih pripadnika čete Moštanice, TO Bratunac i drugim naoružanim pripadnicima TO Bratunac, dana 10.06.1992. godine protivpravno i bez imperativne vojne potrebe prisilno raselio oko 300 meštana sela Suha, iz njihovih domova.

Krivični postupak koji se vodi po optužnici **Kto.br.7/18 (Kti.12/13) podignutoj dana 23.10.2018. godine** protiv M.Č. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog

stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ, nalazi se u fazi glavnog pretresa pred prvostepenim sudom. Okrivljenom se stavlja na teret da je za vreme unutrašnjeg (nemeđunarodnog) oružanog sukoba, koji se u periodu od 1992. godine do 1995. godine vodio na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine (BiH), između Vojske Republike Srpske i Armije BiH, kao pripadnik interventnog voda rezervnog sastava policije Brčko, u sastavu Vojske Republike Srpske, kršeći pravila međunarodnog prava, počev od polovine maja do jula 1992. godine, kao pripadnik interventnog voda rezervnog sastava policije Brčko, u sastavu Vojske Republike Srpske, počev od polovine maja do jula 1992. godine prema muslimanskim civilima u Brčkom, primenjivao mere zastrašivanja, terora i nečovečnog postupanja i preduzimao radnje silovanja.

Krivični postupak po optužnici **Kto.br. 8/18 podignutoj dana 27.11.2018. godine** protiv okr. Ž.M., zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ okončan je donošenjem prvostepene presude kojom je okrivljeni osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 2 godine, jer je za vreme nemeđunarodnog oružanog sukoba u Republici Bosni i Hercegovini, koji se vodio između oružanih formacija srpskog, bošnjačkog i hrvatskog naroda, u periodu od 1992. godine do 1995. godine, kao pripadnik vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine, kasnije Vojske Republike Srpske, Vojna pošta 3753, postupao suprotno pravilima međunarodnog prava na način što je krajem maja 1992. godine, kao pripadnik Vojske Republike Srpske, nakon što je od strane vojske i milicije Srpske Republike Bosne Hercegovine lišen slobode veći broj civila - muškaraca bošnjačke nacionalnosti iz naselja Velagići, Pudin Han, Sanica, Krasulje, te još nekoliko naselja sa područja Opštine Ključ i nakon što su ova lica sprovedena u prostorije Osnovne škole „Nikola Mačkić“ u Ključu, prema određenom broju oštećenih nečovečno postupao nanoseći im velike patnje i povrede telesnog integriteta i zdravlja. U toku je postupak pred drugostepenim sudom.

Postupak po optužnici **Kto.br. 9/18 od 24.12.2018. godine** (predmet „Selo Gornje Nerodimlje“) okončan je dana 19. marta 2019. godine donošenjem osuđujuće presude, kojom je nadležni sud okrivljenog R.M. zbog izvršenja krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ, osudio na kaznu zatvora u trajanju od 1 godine i 6 meseci, jer je za vreme unutrašnjeg oružanog sukoba, koji se u periodu od februara 1998. godine do kraja 1999. godine vodio na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija, između oružanih snaga SRJ sa jedne strane, i organizovane naoružane grupe kosovskih Albanaca tzv. „OVK“, sa druge strane, kršio pravila međunarodnog humanitarnog prava prema civilnim licima koja ne učestvuju u neprijateljstvima, a u odnosu na koja se mora postupati u svakoj prilici čovečno, bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na etničkoj ili verskoj pripadnosti, tako što je dana 21.06.1999. godine u mestu Gornje Nerodimlje, u odnosu na više oštećenih lica, nasilno postupao, primenjivao mere zastrašivanja, vršio njihovo telesno povređivanje i protivzakonito zatvaranje, na način bliže opisan u izreci presude. Presuda je doneta na osnovu sporazuma o priznanju krivičnog dela između Tužilaštva i optuženog, a postupak je pravnosnažno okončan.

Dana 24.12.2018. godine Tužilaštvo je nakon sprovedene istrage podiglo **optužnicu Kto.br. 10/18** protiv okr. H.M. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. st.1 KZ SRJ (predmet „Hrasnica“). Prvostepeni postupak po

navedenoj optužnici okončan je dana 06. jula 2020. godine donošenjem presude kojom je okrivljeni oglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina. Okrivljeni je osuđen jer je u periodu od 08. jula 1992. godine do 15. oktobra 1992. godine, za vreme unutrašnjeg oružanog sukoba koji se vodio na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine (BiH), između Vojske Republike Srpske i Armije BiH, kao pripadnik oružanih snaga Armije BiH, kao upravnik vojničkog pritvora oružanih snaga Armija BiH-Ilidža u Hrasnici, kršeći pravila međunarodnog prava preduzimao radnje protivzakonitog zatvaranja i nečovečnog postupanja, te da je izdavao naredbe i učestvovao u nanošenju povreda telesnog integriteta prema civilima srpske nacionalnosti. U toku je postupak pred drugostepenim sudom.

Postupci po optužnicama podignutim u periodu od 01.01.2019. do 30.12.2020. godine

Tokom 2019. godine Tužilaštvo je podiglo optužnice protiv 4 lica. Od toga, optužnice su u odnosu na 3 lica podignute nakon preuzimanja krivičnog gonjenja od nadležnih tužilaštava Bosne i Hercegovine. Svim optuženim licima stavlja se na teret izvršenje krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ.

Tokom 2020. godine podignute su optužnice protiv 7 lica zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ, od čega su optužnice podignute protiv 5 lica nakon preuzimanja krivičnog gonjenja od nadležnih tužilaštava Bosne i Hercegovine. U odnosu na 6 lica optužnice su potvrđene u trenutku sačinjavanja ovog izveštaja.

U periodu od 01. januara 2019. godine do 30.12.2020. godine Tužilaštvo za ratne zločine podiglo je 11 optužnica i svi postupci po tim optužnicama nalaze se u fazi glavnog pretresa pred prvostepenim sudom u trenutku sačinjavanja ovog izveštaja.

Optužnica Kto.br. 1/19 podignuta je dana 10.05.2019. godine protiv okr. D.M. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ (predmet „Karakaj“). U konkretnom slučaju postoji opravdana sumnja da je okrivljeni, za vreme nemeđunarodnog oružanog sukoba u BiH, koji se vodio između oružanih formacija srpskog, bošnjačkog i hrvatskog naroda, dana 18.04.1992. godine, u objektu „Standard“ u Karakaju, u kome je bila stacionirana srpska SJB Zvornik, izvršio ubistvo četiri civila, čija tela su ekshumirana u masovnoj grobnici u Kazanbašči u julu 2003. godine i identifikovana.

Optužnica Kto.br. 2/19 podignuta je dana 26.09.2019. godine protiv okr. D.K. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ (predmet „Kalinovik“), a postupak se nalazi u fazi glavnog pretresa pred prvostepenim sudom. Okrivljenom se stavlja na teret postojanje opravdane sumnje da je na način bliže opisan u dispozitivu optužnice, u avgustu mesecu 1992. godine za vreme rata u BiH i nemeđunarodnog oružanog sukoba između Armije Republike Bosne i Hercegovine i Vojske Republike Srpske, kršeći pravila međunarodnog prava, prisilio drugu osobu na seksualni odnos.

Optužnica Kto.br. 3/19 podignuta je dana 30.12.2019. godine protiv okr. P.V. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ (predmet „Ćuška i Ljubenić“) i nalazi se u fazi glavnog pretresa. Odnosi se na događaj u selu Ćuška i spojena je sa prethodno podnetim optužnicama u istom predmetu.

Optužnica Kto.br. 4/19 podignuta je dana 30.12.2019. godine protiv okr. N.M. zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ a postupak se nalazi u fazi glavnog pretresa. Optužnica obuhvata 12 različitih događaja, a okrivljenom se stavlja na teret da je na način bliže opisan u dispozitivu, za vreme oružanog sukoba nemeđunarodnog karaktera u Bosni i Hercegovini između Vojske Republike Srpske sa jedne strane i Armije BiH i Hrvatskog vijeća odbrane sa druge strane, kršeći pravila međunarodnog prava, na teritoriji opštine Teslić, tokom leta 1992. godine, u junu i julu mesecu 1992. godine, učestvovao u nanošenju snažnog telesnog i duševnog bola i patnje (mučenja) civilima bošnjačke nacionalnosti. Optužnica obuhvata 12 radnji izvršenja predmetnog krivičnog dela.

Optužnicom Kto.br. 1/2020 podignutom dana 21.02.2020. godine, okrivljenom O.O. se stavlja na teret da je izvršio krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ u sticaju sa krivičnim delom ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SRJ. Predmet optužnice su četiri događaja iz maja i juna meseca 1992.godine u improvizovanom logoru na lokalitetu „Rasadnik“ u Gornjem Rahiću, opština Brčko, a okrivljeni je opravdano sumnjiv da je kao pripadnik bezbednosnih struktura muslimanskih oružanih formacija, kršeći pravila međunarodnog prava za vreme oružanog sukoba koji je na tom području postojao, a nije imao karakter međunarodnog sukoba, između hrvatskih i muslimanskih oružanih formacija sa jedne strane i srpskih oružanih formacija sa druge strane, protivno odredbama međunarodnog prava, zajedno sa drugim pripadnicima iste strane u sukobu, prema licima koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, nečovečno postupao, primenjivao mere zastrašivanja, iste protivzakonito zatvarao i mučio, te vršio nasilje nad 4 oštećena lica i nad drugim nn licima, njihovim zdravljem, fizičkom i mentalnom blagostanju. Postupak po ovoj optužnici nalazi se u fazi glavnog pretresa pred prvostepenim sudom.

Optužnica u predmetu Kto.br. 2/20 podignuta je dana 16.12.2020. godine nakon dopune istrage protiv jednog lica, zbog izvršenja krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 KZ SRJ. U trenutku sačinjavanja ovog izveštaja (na dan 31.12.2020. godine) nalazi se u fazi potvrđivanja, te će bliži podaci o događaju koji je predmet optužbe biti izneti nakon donošenja odluke nadležnog suda po okončanju faze preispitivanja.

Optužnica Kto.br. 3/2020 podignuta je dana 17.09.2020. godine protiv okrivljene V.A. zbog opravdane sumnje da je izvršila krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ. U konkretnom slučaju postoji opravdana sumnja da je okrivljena, za vreme rata i nemeđunarodnog oružanog sukoba u BiH, između Vojske Republike Srpske i Armije Republike BiH, na teritoriji opštine Vlasenica, postupajući protivno pravilima međunarodnog prava, početkom juna meseca 1992. godine, zajedno sa još jednim licem, lišila života 37 civila muškaraca muslimanske nacionalnosti, čija tela su ekshumirana dana 30.09.2000. godine na istom mestu gde su ta lica i lišena života.

Optužica Kto.br. 5/20 podignuta je dana 09.10.2020. godine, a okrivljeno je jedno lice zbog opravdane sumnje da je izvršilo krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1. KZ SRJ. Predmet ove optužnice je 17 različitih događaja na teritoriji opštine Rogatica, u periodu od juna do septembra 1992. godine koji obuhvataju napade na veliki broj civilnog stanovništva, u okviru kojih napada su vršena ubistva, mučenja i nečovečna postupanja, nanošenja patnji i povreda telesnog integriteta, raseljavanje i preseljavanje stanovništva i protivzakonita zatvaranja nesrpskog stanovništva sa područja opštine Rogatica. Optuženi je u vreme izvršenja krivičnog dela bio visokorangirano vojno lice.

Optužnica Kto.br.6/20 podignuta je dana 15.12.2020. godine protiv jednog okrivljenog lica kome se stavlja na teret izvršenje krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1. KZ SRJ. Predmet optužnice je događaj u mestu Ripač, Bosna i Hercegovina, kada je u periodu od 24. juna do prve polovine jula 1992. godine lišen života veći broj zatvorenika, civila muslimanske nacionalnosti, čiji su posmrtni ostaci pronađeni 1997. godine u masovnoj grobnici „Bezdana – Hrgar“.

Tužilaštvo za ratne zločine je dana 23.12.2020. godine podiglo optužnicu Kto.br. 7/2020 protiv jednog okrivljenog, zbog postojanja opravdane sumnje da je izvršio krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. stav 1. KZ SRJ. Radi se o složenom predmetu koji obuhvata 2 događaja na području opštine Ključ, od čega je u prvom događaju najmanje 90 lica protivzakonito lišeno slobode, nakon čega je prema njima nečovečno postupano, vršeno psihičko i fizičko zlostavljanje i zastrašivanje, usled čega su pojedina lica preminula, dok su preživeli transportovani u logor ratnih zarobljenika. U drugom događaju lišeno je života najmanje 219 lica od kojih su pojedina eskhumirana i identifikovana u masovnim grobnicama. Optuženi je u vreme izvršenja dela bio visokorangirano vojno lice.

Tužilaštvo za ratne zločine je u relativno kratkom vremenskom periodu preuzelo veći broj predmeta od strane pravosudnih organa Bosne i Hercegovine. Iako su navedeni predmeti po pravilu u pretežnom delu bili obrađeni, svakako su zahtevali dodatnu obradu od strane Tužilaštva za ratne zločine koja se prvenstveno odnosila na proveru određenih dokaza koji su sastavni deo spisa koji su dostavljeni, a potom i upodobljavanje sa domaćim zakonodavstvom, odnosno krivičnomaterijalnim i krivičnoprocesnim propisima, proverom određenih podataka i informacija i preduzimanjem drugih neophodnih procesnih radnji koje se zahtevaju kod preuzimanja krivičnog gonjenja od nadležnih pravosudnih organa druge države. Glavna prednost bila je u tome što je većina tih predmeta u velikoj meri bila obrađena što je podrazumevalo i efikasno postupanje - da u kraćem vremenu takvi predmeti mogu biti obrađeni i dovršeni od strane Tužilaštva za ratne zločine i tako u kraćem vremenskom periodu upućeni prema Odeljenju za ratne zločine Višeg suda u Beogradu na dalji postupak i glavni pretres.

Treba napomenuti da je određeni broj predmeta koji je ustupljen Tužilaštvu za ratne zločine od strane pravosudnih organa Bosne i Hercegovine već bio predmet rada i interesovanja TRZ, ali je sprovođenje postupka od strane pravosudnih organa BiH bilo efikasnije u istražnoj fazi, u smislu pronalaska dokaza za počinjene zločine koji su se tamo i

desili. Pod tim, prvenstveno se podrazumeva pronalaženje i ispitivanje svedoka, oštećenih, obavljanje potrebnih veštačenja i pronalaženje materijalnih dokaza. Saradnja sa pravosudnim organima Bosne i Hercegovine, prvenstveno sa Tužilaštvom Bosne i Hercegovine sve vreme je dvosmerna, aktivna i profesionalna.

Iako je rad Tužilaštva za ratne zločine na otkrivanju i procesuiranju ratnih zločina u predmetima koji su u potpunosti "domaći" takođe bio kontinuiran, bilo je ekonomično i logično da se prvo dovrše predmeti koji su u dovoljnoj meri već obrađeni i koji mogu biti brže i efikasnije dovršeni, a to su bili predmeti koji su ustupljeni Tužilaštvu za ratne zločine, uz paralelan i istovremen rad na predmetima u kojima je istraga otpočeta od strane TRZ a koji traže angažovanje svih resursa Tužilaštva u dužem vremenskom periodu. Treba imati u vidu i to da su i ovi predmeti zahtevali angažovanje zamenika tužioca za ratne zločine i tužilačkih pomoćnika u glavnim pretresima i u pripremama za pretrese, uz istovremeno uvažavanje činjenice da u Tužilaštvu za ratne zločine i dalje radi nevelik broj zamenika i pomoćnika.

Iako je napred navedena konstatacija da je određena vrsta prioriteta u procesuiranju predmeta preuzetih od strane u prvom redu pravosudnih organa Bosne i Hercegovine (Tužilaštva Bosne i Hercegovine) zasnovana na razlozima bržeg, ekonomičnijeg i efikasnijeg postupanja i razumne procesne logike koja uključuje da je takva vrsta opravdana, poželjna i celishodna, ni takvo postupanje nije bilo bez određenih poteškoća i specifičnosti.

Naime, uočeno je da u radu postupajućih zamenika i obrađivača predmeta postoji realan problem i poteškoća u upoznavanju i savladavanju predmeta u kojem počinje da postupa tek nakon podignute optužnice. Ta okolnost dovodi do toga da taj zamenik mora da se isključivo čitanjem upozna sa sadržajem predmeta. Na taj način, izostaje onaj sistematski, kontinuiran rad i upoznavanje sa predmetom na kojem se radi od početka, kao što je to slučaj u potpuno „domaćim“ postupcima. U takvim slučajevima zamenik tužioca za ratne zločine postupa od podnošenja krivične prijave i kontinuirano i sve vreme prati i učesvuje u radu, pa samim tim i bolje upozna predmet i njime potpunije vlada.

Ove poteškoće i specifičnosti karakteristične za predmete koji su preuzeti iz Bosne i Hercegovine, prevazilazene su intenziviranjem rada postupajućih zamenika i obrađivača predmeta u svakom konkretnom slučaju. To se odvijalo kroz pojačanu komunikaciju sa kolegama iz Tužilaštva Bosne i Hercegovine, kao i preduzimanjem većeg broja procesnih radnji usmerenih prema raznim državnim organima, kao i drugim pravnim i fizičkim licima u zemlji i inostranstvu, koje su se odnosile na proveru identifikacije učinilaca, pronalaženje dokaza koji se odnose na određeno krivično delo i slično.

Osim toga, nakon donošenja Nacionalne strategije za ostvarivanje prava žrtava i svedoka krivičnih dela za period 2020.-2025, Direktive Evropske unije od 25.10.2012. godine i niza drugih međunarodnih dokumenata i potvrđenih međunarodnih ugovora, obaveze Tužilaštva za ratne zločine u pogledu ostvarivanja prava žrtava (oštećenih) propisanih članom 50. Zakonika o krivičnom postupku su znatno uvećane.

One se odnose na obavezu tužioca da upozna oštećenog sa njegovim pravima. Posebno treba imati u vidu odredbu člana 256. stav 1. i 2. Zakonika o krivičnom postupku koje govore o tome da će organ postupka saslušati okrivljenog o činjenicama u vezi sa imovinsko-pravnim zahtevima i proveriće okolnosti koje su od važnosti za njegovo utvrđivanje. Organ postupka je dužan da prikupi dokaze za odlučivanje o zahtevu i pre nego što je on podnet. Takođe, ukoliko postoji bojazan od znatnog odugovlačenja postupka, organ postupka će se ograničiti i na prikupljanje onih podataka čije utvrđivanje kasnije ne bi bilo moguće ili bi bilo znatno otežano.

Kako je po pravilu organ postupka javni tužilac ili u postupcima za ratne zločine tužilac za ratne zločine, jasno je da je njegova obaveza i odgovornost u tom pogledu važna.

„Smernicama za unapređenje sudske prakse u postupcima za naknadu štete žrtvama teških krivičnih dela u krivičnom postupku“ koje je doneo Vrhovni kasacioni sud u avgustu 2019. godine, između ostalog navedene su obaveze tužioca koje se odnose na ostvarivanje prava žrtava kako u predistražnom postupku, tako i u istrazi ili na glavnom pretresu, a u pogledu ostvarivanja prava na naknadu štete.

Takođe se predviđa obaveza tužioca da ispita žrtvu o okolnostima imovinsko-pravnog zahteva, pozivanju žrtve da podnese dokaze ili predloži prikupljanje određenih prikupljanje određenih dokaza za utvrđivanje imovinsko-pravnog zahteva, izda naredbu za telesni pregled žrtve, za psihijatrijski pregled žrtve, obavezu da sasluša okrivljenog o okolnostima imovinsko-pravnog zahteva u smislu člana 256. ZKPa, ispita svedoke o okolnostima imovinsko-pravnog zahteva, pribavi izveštaj Centra za socijalni rad, odredi ekonomsko veštačenje na okolnosti visine pretrpljene materijalne štete (direktne ili indirektne) kao posledice izvršenja krivičnog dela, sprovede finansijsku istragu i slično.

Ovo i zbog toga što je zamenik tužioca za ratne zločine po pravilu onaj koji među prvima dolazi u kontakt sa žrtvom ratnog zločina. Ova obaveza Tužilaštva za ratne zločine konkretno znači da se žrtvama (oštećenima) u postupcima za ratne zločine uz već postojeće obaveze koje se odnose na zaštitu svedoka od zastrašivanja, odmazde, zaštitu dostojanstva ličnosti, zaštitu od sekundarne viktimizacije, treba obezbediti i dodatno angažovanje Tužilaštva za ratne zločine u pogledu ostvarivanja prava na naknadu štete postavljanjem imovinsko-pravnog zahteva već u krivičnom postupku.

Tako se proširuje i uvećava opseg rada Tužilaštva za ratne zločine ne samo u vidu prikupljanja dokaza koji se odnose na krivično delo i učinioca, kao i na druge bitne okolnosti sa tim u vezi, već i na prikupljanje dokaza koji se odnose na naknadu štete (materijalne i nematerijalne). Na taj način se oštećenom, odnosno žrtvi daje mogućnost da imovinsko-pravni zahtev ostvari već u krivičnom postupku suprotno dosadašnjoj praksi, ili makar da se u eventualnom kasnije parničnom postupku izbegne nepotrebno, skupo i dugotrajno prikupljanje dokaza, sprovede dodatna veštačenja koja neretko mogu biti veoma stresna za žrtvu.

Zadatak zamenika tužioca za ratne zločine jeste da pomogne žrtvi (oštećenom) u ostvarivanju imovinsko-pravnog zahteva već u toku krivičnog postupka, naročito ukoliko

žrtva, odnosno oštećeni nema punomoćnika i nema znanja u pogledu zastupanja pred pravosudnim organima.

Ta aktivnost Tužilaštva za ratne zločine pogotovo u predmetima koji su preuzeti od strane pravosuđa drugih država, iziskuje dodatno vreme i dodatnu radnu angažovanost, a sama ta aktivnost je složenija s obzirom da obrađivač predmeta nije pratio predmet od početka, već ga je „nasledio“ u kasnijoj fazi postupka, najčešće nakon podignute i potvrđene optužnice.

N a p o m e n a:

Na kraju ovog izveštaja, potrebno je dati objašnjenje iz kog razloga ovaj Izveštaj nije nakon izrade, bio dostupan javnosti do kraja 2020. godine kako je to inače predviđeno.

Naime, iako je najveći deo Izveštaja bio gotov u vreme kada je i trebalo, zbog poznatih okolnosti – pandemije Korona virusa koji je u znatnoj meri pogodio Tužilaštvo za ratne zločine, većina zamenika tužioca, kao i ostalih zaposlenih kontinuirano je bila odsutna sa posla zbog bolesti ili usled neophodne izolacije. Posledica toga je bila da svi podaci i rezultati rada nisu bili kompletirani, pa samim tim i obrađeni na vreme. To je i razlog zašto Izveštaj nije mogao biti blagovremen, ni u potpunosti sveobuhvatan, pa je odlučeno da se sa objavljivanjem Izveštaja zastane dok se okolnosti ne promene.

Kako i u vreme pisanja ovog izveštaja iz razloga pandemije još uvek nije kompletiran personalni sastav Tužilaštva za ratne zločine, procenjeno je da je prioritet da Izveštaj ipak bude objavljen i dostupan javnosti, što je razlog da se u ovom trenutku ovaj Izveštaj predstavlja javnosti.

Naredni izveštaj biće sačinjen i javno objavljen u skladu sa rokovima predviđenim revidiranim Akcionim planom za Poglavlje 23, uvek kada se za tim ukaže potreba, a najmanje jednom godišnje.